

NEDELJA

23 OKT 2015 BR.232

DEO PUBLICISTIČKE AKTIVNOSTI NACIONALNOG NAFTNOG KOMITETA SRBIJE

www.wpcserbia.rs

PITANJA

4 - ŠTA DONOSI IRAN?

2 - SAMIT OPEC-NE-OPEC U NOVEMBRU?

3 - KRAJ AMERIČKE ŠKRILJNE REVOLUCIJE?

5 - PRETI LI SAUDIJSKA NAFTA URALU?

NOVA RUBRIKA:

ŠTA JE U **NEDELJI**

KUPLJENO I PRODATO NA TRŽIŠTU

STR 6

SADRŽAJ:

NAFTA:

- OPEC-ne-OPEC samit u novembru?.....OVDE
- Sečin: Regulisanje naftnog tržišta više ne vrši OPEC, već SAD.....OVDE
- Američki proizvođači nafte iz škriljaca ostali bez rešenja.....OVDE
- Ekstremistička ID zaradila pola milijarde dolara na prodaji nafte „na crno“.....OVDE
- Evropski naftaši osvajaju Iran - američkim majorsima Vašington vezao ruke.....OVDE
- Iran: Novi ugovori na 20 godina i kompenzacije prema količini proizvodnje.....OVDE
- Koliko prodor saudijske i uskoro iranske nafte preći ruskom Uralu?.....OVDE
- „KUPUJEM-PRODAJEM“ u protekloj nedelji.....OVDE

GAS:

- Gasprom povećava investicije u ovog godini za 30%.....OVDE
- Bugarska udvostručuje kapacitet gasnog skladišta Čiren.....OVDE
- OMV prodaje deo regulisane gasne delatnosti.....OVDE
- BP dogovorio 10 mlrd.\$ vredan posao prodaje LNG-a Kini.....OVDE
- Koliko zarađuju rukovodioci Gasproma.....OVDE

REGION:

- Ivan Vrdoljak: MOL čeka vladu HDZ-a.....OVDE
- Ustavni sud CG: Neustavna dopunska taksa na gorivo.....OVDE
- Nova akciza na naftne prerađevine u BiH od 2016.....OVDE
- Hrvatska: Gorivo jeftinije zbog pojeftinjenja benzina i dizela na Mediteranu.....OVDE
- U CG cene goriva nepromenjene.....OVDE

Crude Oil Brent Okt 23 2015 0830 GMT - 48.30 Livecharts.co.uk

NAFTA

OPEC-no-OPEC samit u novembru?

BEČ - Sastanak predstavnika OPEC i ne-OPEC zemalja proizvođača i izvoznika nafte u sredu nije se bavio pitanjima smanjenja proizvodnje, niti određivanja ciljnih granica cena ove sirovine, prenosi u četvrtak **Bloomberg** izjavu jednog ruskog zvaničnika koji je učestvovao na ovom skupu. Ilja Galkin, čelnik odeljenja za međunarodne odnose u ministarstvu energije Rusije rekao je novinarima posle „tehničkog sastanka“ u Beču da će se Rusija verovatno ponovo u decembru sastati sa predstavnicima OPEC-a.

Ovonedeljni sastanak u Beču sazvan je na inicijativu Venecuele, čiji je ministar nafte Eulogio del Pino rekao u sredu da je njegova zemlja sada predložila samit šefova država OPEC i ne-OPEC zemalja u novembru radi rasprave o „ravnotežnoj ceni“ nafte koja bi obezbedila proizvođačima održivo snabdevanje svetskog tržišta tom sirovinom. Prema del Pinu ta to je potrebna cena barela od oko 88 dolara, „ili će u protivnom globalna proizvodnja nafte padati godišnje za oko 10%“.

Galkin je rekao da bi do samita bilo potrebno organizovati „možda još tri“ tehnička sastanka radi dubljeg i detaljnijeg razmatranja venecuelanskog predloga. Del Pino je objasnio da njegova zemlja pod „ravnotežnom cenom“ podrazumeva „promenljivu metu“ koja bi se prilagođavala investicijama potrebnim da obezbede održivu proizvodnju nafte. OPEC-ne-OPEC samit bi imao za cilj da formira „komitet koji bi definisao koja je to ravnotežna cena“.

G'DRIVE FUEL

100 OKTANA

MOĆNA TRANSFORMACIJA

Sečin: Tržište više ne reguliše OPEC, već SAD

MOSKVA - „Regulisanje (naftnog tržišta) koje su ranije vršile zemlje članice OPEC-a počelo je da se aktivnije sprovodi na regionalnom tržištu SAD koje je postalo najvažniji regulator svetskih razmera“, rekao je prvi čovek Rosnjefta na forumu „Rusija zove“ koji je organizovao „VTB-Kapitol“. Po mišljenju Igora Sečina, ova promena rezultat je eksplozivne proizvodnje nafte i gasa iz škriljaca u SAD, ali i „toga što u SAD postoji čitav niz faktora koji utiču na razvoj konkretnog naftnog tržišta“. U te faktore ulaze i finansijski izvori, finansijski derivati, berze, kao i razvoj sistema naftnih i gasnih cevovoda, ogromna količina konkurentnih proizvodnih organizacija koje rade u SAD, smatra Sečin. „Usled toga, srednjeročna perspektiva svetskog naftnog tržišta će se određivati na tržištu u SAD“, konstatovao je Sečin.

Ekstremistička ID zaradila pola milijarde dolara na prodaji nafte „na crno“

LONDON - Samozvana Islamska država zaradila je do sada 500 miliona dolara prodajući naftu na crnom tržištu. Na teritoriju pod kontrolom ID dnevno se proizvodi 34.000 do 40.000 barela nafte što im omogućava zaradu od 1,5 milion dolara na dan. Iako i SAD i saveznici pokušavaju da preku tokove novca prema ID, krijumčarski kanali za naftu za sada su izvan njihovog dometa. - Naša je procena da su samo u jednom mesecu ove godine od prodaje nafte zaradili 40 miliona dolara i to nakon vazдушnih udara - rekao je neimenovani američki zvaničnik. Express.co.uk.

Američki proizvođači nafte iz škriljaca ostali bez rešenja

NUJORK - Američki proizvođači nafte iz škriljaca definitivno su ostali bez mogućnosti da usavršavanjem tehnologije i produktivnosti proizvodnje odolevaju saudijskom ratu niskim cenama nafte, pa **Reuters**, **Bloomberg** i drugi vodeći nosioci poslovnih vesti ove nedelje prenose ocene eksperata da će proizvodnja te nafte krenuti na dole, što treba da pomogne vraćanju globalnog tržišta ključne energetske sirovine u ravnotežu.

U proteklih više od 16 meseci pada cena nafte, desetine američkih proizvođača nafte iz škriljaca ne samo što su odolevali, već su i povećali proizvodnju za oko 30% zahvaljujući unapređenju tehnike i forsiranju najekonomičnijih izvora, piše **Reuters**. Međutim poslednji zvanični i privatni podaci pokazuju da se proizvodnja po izvoru sada ne pomera na gore, „što znači da su strategije odbrane iscrpljene“. Procene nezavisnih eksperata su da pad američke proizvodnje nafte do avgusta iduće godine može biti iznad 10% u odnosu na vrh od 9,6 miliona barela na dan iz aprila, koliko procenjuje informativno krilo tamošnjeg ministarstva energije EIA.

Evropski naftaši osvajaju Iran - američkim *majorsima* Vašington vezao ruke

TEHERAN - Evropske naftne kompanije vode žestoku trku za osvajanje prava na eksploataciju najprosperitetnijih naftnih polja u Iranu, dok to njihovi

američki takmaci mogu samo sa strane da posmatraju, piše u utorak *The Wall Street Journal*. Američki berzanski poslovnjak navodi da je to pokazala ove nedelje organizovana prva velika konferencija o nafti i gasu u Teheranu posle dogovora Zapada o ukidanju sankcija Iranu. Jedan za drugim, mogućnosti svojih kompanija prezentovali su čelnici francuskog Totala i italijanskog Enija, da bi izvršni direktor austrijskog, delom državnog, OMV-a Rainer Seele posle svog izlaganja priznao novinarima „da će konkurencija biti veoma, veoma jaka, kada pogledate koliko kompanija čeka ovde u redu“.

U međuvremenu, američki naftni kolosi, poput Exxon i Chevrona bili su upadljivo odsutni sa ovonedeljnog Kongresa iranskog naftnog i energetskog kluba, piše WSJ. Pre toga su britanski BP i anglo-holandski Shell već poslali jake pregovaračke delegacije u Teheran. List podseća da ni jedna američka kompanija nije imala bitnije poslove u Iranu od revolucije iz 1979. na ovamo i ukazuje na efekat činjenice da će američke sankcije protiv Teherana uvedene na osnovama terorizma i ljudskih prava ostati na snazi i po ukidanju sankcija vezanih za iranski nuklearni program.

Ovo nejasno političko okruženje pruža evropskim naftnim kompanijama startnu prednost u odnosu na američke u Iranu, jednoj od retkih zemalja koje imaju relativno lako dostupne, a time i razvojno jeftine masovne rezerve nafte i gasa. Ministar nafte Irana Bijan Zanganeg rekao je u ponedeljak da će tehnologija koju zapadne kompanije budu ponudile imati ključnu ulogu pri odlukama o dodeljivanju licenci za istraživanje i proizvodnju. Tako je Eni već ponudio Teheranu ulazak u posao revitalizacije starog gigantskog offshore polja South Pars i onshore Dakovina inovativnom tehnologijom injektiranja gasa u poluprazne depozite.

Ugovori na 20 godina, kompenzacije prema količini proizvodnje

TEHERAN - Iran će platiti inostranim naftnim kompanijama veće naknade nego što je to bio slučaj kod ranijih kompenzacionih (buy-back) ugovora i takođe ponuditi ugovore na rok od 20 godina, saopštio je Roknadin Džavadi, generalni direktor državne Nacionalne iranske naftne kompanije (NIOC). Novi uslovi biće uvedeni u novembru, prenosi u četvrtak *Bloomberg*. Raniji iranski buy-back ugovori predviđali su fiksne naknade kompanijama za poslove istraživanja i proizvodnje nafte na period od 5-7 godina bez da su investitori dobijali udeo u proizvodnji nafte na duži rok. Džavadi kaže da će novi ugovori uvezati plaćanja naftnim kompanijama sa količinom proizvedenih ugljovodonika.

Koliko prodor saudijske nafte preti Uralu?

LONDON, MOSKVA - Prošlonedeljno upozorenje iz Moskve o ulasku konkurentske saudijske sirove nafte „po damping cenama“ na tržište Poljske, čije rafinerije su se do sada isključivo snabdevale iz Rusije, dopunjeno je ove nedelje informacijom **Reutersa** da su poslednjih meseci američki Exxon, evropski Shell, Total i Eni povećali kupovinu nafte od Saudi Aramcoa za svoje rafinerije u Zapadnoj Evropi i na Sredozemlju. “ U Evropu se 2010. plasiralo oko 10% saudijske nafte, otprilike 30 miliona tona”, rekao je za **Ruski vjesnik** Aleksandar Pasečnik, šef analitičke uprave Fonda za nacionalnu energetska sigurnost. Prema njegovim rečima, radi se o novom logističkom koridoru. “Poljska luka u Gdanjsku počela je da se priprema za isporuke nafte iz Saudijske Arabije. Postoji mogućnost da će se one povećavati, što nosi određene rizike za Rusiju”, ističe Pasečnik.

Stručnjaci smatraju da je ekspanzija na evropsko tržište jedan od najlogičnijih koraka za Saudijsku Arabiju, imajući u vidu i skoro obnavljanje isporuka iranske nafte. “ Nije isključeno da je Saudijski upravo zato i upravo sada odlučila da pojačaju pozicije u Evropi”, kaže Pasečnik.

“Uslovi isporuka nisu poznati, ali može se pretpostaviti da će se barel nafte, s obzirom na stanje na tržištu, nuditi evropskim kupcima za 48 do 49 dolara, odnosno 4 do 5 dolara jeftinije od Urala”, kaže Jurij Produkin, analitičar portala Fx Bazooka. Dodaje da bi Saudijska Arabija mogla dati i dodatni popust od 0,5 do 1 dolar po barelu.

Rusija trenutno pokriva oko 25% evropske potrošnje sirove nafte. Ove godine je evropska potražnja za ruskom naftom porasla za 5,5%, na 97, 6 miliona tona. Produkin smatra da bi Rusija dogodine mogla izgubiti trećinu tog tržišta. Pasečnik međutim ukazuje da bi preorijentacija evropskih prerađivača na saudijsku naftu, zahtevala investiranje u rafinerije što podrazumeva dodatne troškove. Čak ni niže cene nafte ne bi mogle pokriti te potrebne investicije”, ističe Pasečnik.

Transnafta

LUKOIL

TREKUTNO AUTOPUT AKCIJA!

ecto Diesel
EVRO DIZEL 140.6

ecto Plus
EP BMB 95 139.5

EVRO DIZEL 137.4

EP BMB 95 136.4

AUTOGAS TNG 68.8

„Kupujem-prodajem” u protekloj nedelji

- Ruski **Rosnjeft** saopštio je u utorak da je prodao 9% akcija od svog udela od 21% u italijanskom prerađivaču nafte Saras za ukupno 162 miliona dolara, 10% ispod trenutne cene na berzi. Rosnjeft je 2013. kupio udeo u Sarasu od porodice Moratti.
- **MOL** je potpisao sporazum s italijanskim Enijem o kupovni mreže od 183 benzinske stanice Agip u Mađarskoj. Transakcija uključuje maloprodaju i veleprodaju, ali ne i veleprodaju maziva. Mol je od Enija u Češkoj 2014. kupio 208 benzinskih stanica.
- **MOL** je odustao od kupovine 66% udela u najvećoj slovačkoj energetske kompaniji Slovenské Elektrárne koju prodaje Enel i u utorak o tome obavestio italijansku kompaniju.
- Italijanski **Eni** najavio je prodaju najveće italijanske hemijske kompanije Versalis, čiji je vlasnik, u sklopu strategije usmeravanja na istraživanje i proizvodnju nafte i gasa.
- Kanadski naftaš **Canadian Oil Sands** odbio je neprijateljsku ponudu kompanije Suncor Energy da je preuzme uz, kako je saopštila podcenjenu ponudu od 4,47 milijardi C\$.
- Naftovodna američka kompanija **Kinder Morgan** saopštila je da će da kupi 15 terminala za naftne derivate u SAD od tamošnje podfirme britanskog BP-a za oko 350 miliona dolara.
- Francuski **Total** je sklopio ugovor o prodaji 15% od svog udela u polju Gina Krog u norveškim vodama Severnog mora lokalnoj kompaniji Tellus Petroleum za 172 miliona dolara.
- Australijski proizvođač **LNG-a Santos Ltd**, odbio je u četvrtak ponudu za preuzimanje od investicione firme Scepter Partnersa po ceni od 7,14 milijardi A\$ (5,15 milijardi US\$).

Gasprom povećava investicije u ovog godini za 30%

MOSKVA - Savet direktora Gasproma odobrio je u sredu povećanje investicionog programa za 2015. godinu, sa 804 milijardi rubalja (11,4 milijarde evra) na 1.043 milijarde rubalja (14,9 milijardi evra). Kompanija je saopštila da će obim dugoročnih finansijskih ulaganja biti 363,21 milijardi rubalja, a troškovi preuzimanja u vlasništvo neobrtnih sredstava - 55 miliona rubalja. Prema novoj verziji budžeta Gasproma za ovu godinu, obim spoljašnjih finansijskih pozajmica biće 227,49 milijardi rubalja, preneo je **Finmarket.ru**. Usvojeni finansijski plan obezbediće pokriće obaveza Gasproma bez deficita u punom obimu. Korekcija parametara investicionog programa za 2015. godinu povezana je prvenstveno s povećanjem obima dugoročnih finansijskih ulaganja, navodi kompanija.

Bugarska udvostručuje kapacitet gasnog skladišta Čiren

SOFIJA - Bugarska je najavila proširenje svog podzemnog skladišta prirodnog gasa Čiren na pet miliona kubika povlačenja na dan, time što će uvećati njegov ukupan skladišni kapacitet sa 500 miliona, m na jednu milijardu kubnih metara gasa, saopštila je u utorak ministarka energije te države Temenužka Petkova. Dodala je da će Bugarska posle toga biti u boljoj poziciji da traži podršku Brisela za izgradnju distribucionog čvorišta prirodnog gasa na njenoj teritoriji. Projekat proširenja Čirena, vredan 200 miliona dolara Bugarska realizuje uz finansijsku pomoć Evropske unije. **uatoday**

OMV prodaje deo regulisane gasne delatnosti

BEČ - Austrijska naftna i gasna kompanija OMV najavila je u ponedeljak prodaju do 49%, od svog 100-procentnog udela u firmi Gas Connect Austria, operatora i konstruktora gasovodnih sistema visokog pritiska u toj zemlji. Prema rečima

Manfreda Leitnera, direktora sektora za downstream poslove u OMV-u, razlog prodaje je strateška reorganizacija vlasničkog portfelja kompanije. „U vreme teškog cenovnog okruženja, mi preduzimamo odgovarajuće mere da optimizujemo naš poslovni portfolio i istovremeno ojačamo novčane tokove i bilanse Grupe“, kaže Leitner. On dodaje da je interesovanje za kupovinu tog udela vrlo jako, jer se radi o regulisanom poslovanju i stabilnom izvoru zarade. OMV očekuje se da će prodaja biti završena tokom 2016. godine.

BP dogovorio 10 mlrd. \$ vredan posao prodaje LNG-a Kini

LONDON – Naftni kolos BP dogovorio je 10 milijardi dolara vredan posao snabdevanja kineske korporacije China Huadian sa utečnjem prirodnim gasom u periodu od više od dve decenije. Londonska kompanija će isporučivati do milion tona LNG-a godišnje kompaniji iz Pekinga. Osim toga BP i China National Petroleum korporacija (CNPC), najveći proizvođač nafte u Kini, su sklopili

dogovor o zajedničkom istraživanju i proizvodnji gasa iz škriljaca u bazenu Sičuan u Kini, kao i o maloprodaji goriva u toj zemlji. Ovi dogovori su deo 46 milijardi dolara vrednog paketa sporazuma potpisanih tokom ovonedeljne posete kineskog predsednika Ksi Đinpinga Londonu. **Bloomberg**

Koliko zarađuju rukovodioci Gasproma

MOSKVA - Prihodi predsednika upravnog odbora (UO) Gasproma Alekseja Milera u 2013. godini iznosili su prema proceni časopisa **Forbes** 25 miliona dolara.

Za 2014. godinu nema dostupnih podataka, ali se iz godišnjeg izveštaja kompanije vidi da je UO ruskog giganta u 2014. godini zaradio 2.543 milijarde rubalja (40,3 miliona dolara). Na osnovu toga, svaki od 17 članova UO u proseku je zaradio oko 150 miliona rubalja (2,3 miliona dolara), prenosi **Ruska reč**. Kako piše ruska agencija **RBK**, te brojke se dobijaju sabiranjem plate, premija i raznih dodataka čiji je sistem obračunavanja propisan u kolektivnom ugovoru radnika centralne administracije Gasproma s kompanijom za 2013-2015.

REGION

Ivan Vrdoljak: MOL čeka vladu HDZ-a

ZAGREB - Ministar privrede Hrvatske Ivan Vrdoljak rekao je da je mađarski MOL zaustavio pregovore sa vladom u Zagrebu oko načina rukovođenja naftnom kompanijom INA „jer očekuje novu vladu HDZ-a“. Vrdoljak je u intervjuu za radio **yammat.fm** rekao da Mađari smatraju da će sa HDZ-ovom vladom lakše komunicirati, jer su sa njima dogovorili prvu fazu“ deoničarskog ugovora i ocenio da će se Hrvatska pretvoriti u energetska koloniju ako MOL sprovede svoje planove.

Ustavni sud CG:

Neustavna dopunska taksa na gorivo

PODGORICA - Ustavni sud Crne Gore proglasio je neustavnom odluku Vlade da dopunom Uredbe o načinu obrazovanja maksimalnih maloprodajnih cena naftnih derivata uključi taksu od sedam centi po litru goriva za gradnju autoputa i reprezentativni sport, prenosi agencija *Anadolu*. Kad odluka Ustavnog suda, na koju se država nema pravo žalbe, bude objavljena taksa na kojoj je država od njenog uvođenja u aprilu ove godine ubrala 9,5 miliona evra, moraće da bude ukinuta. Pravnici, međutim, navode da ne postoji način

da građani naplate naknadu štete. Vlada Crne Gore je 20. aprila uvela spornu naknadu od sedam centi po litru zbog otplate kredita za autoput Bar-Boljare i finansiranja reprezentativnog sporta.

Nova akciza na naftne prerađevine u BiH od 2016.

SARAJEVO - Do uvođenja nove akcize na naftne prerađevine u FBiH i Republici Srpskoj čija bi sredstva bila namenjena za autoputeve, teško da će doći do kraja ove godine, objavljuju u nedelju *Nezavisne novine*.

Premijer Federacije BiH Fadil Novalić i predsednica Vlade RS Željka Cvijanović usaglasili su u septembru oko ovih mera ali Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje još nije tim povodom doneo odluku.

Hrvatska: Gorivo jeftinije zbog pojeftinjenja benzina i dizela na mediteranskoj berzi

ZAGREB - Cena eurodizela na pumpama u Hrvatskoj pala je najviše u ovoj godini. Prema informacijama portala cijenegoriva.info, litar ove vrste goriva od utorka je jeftiniji za 26 lipa i sada se prodaje u rasponu za 8,36 - 8,39 kuna (oko 1,1€). To je ujedno i najniža cena eurodizela u poslednjih sedam nedelja. Eurosuper 95 je pojeftinio za oko 22 lipa na 9,00 do 9,03 kune (oko 1,18€). Autogas je posle devet nedelja od utorka neznatno jeftiniji i prodaje se za 4,03 kune. Jeftinije gorivo u Hrvatskoj posledica je pada cena motornih benzina i dizel goriva na mediteranskoj berzi za 5,0 i 6,2 odsto u odnosu na prethodnu nedelju, kao i pada kursa dolara prema kuni za oko 1,6 odsto.

U CG cene goriva nepromenjene

PODGORICA - U Crnoj Gori u narednih petnaest dana, odnosno do 3. novembra, cena goriva se neće menjati, saopšteno je u utrorak iz Ministarstva ekonomije. To znači da će litar BMB 98 i dalje koštati 1,21 evro, BMB 95 1,18 evra, a eurodizela 1,06 evra.

ЗА ЕФИКАСНИЈЕ И СИГУРНИЈЕ ПОСЛОВАЊЕ
КВАЛИФИКОВАНИ ЕЛЕКТРОНСКИ СЕРТИФИКАТИ PKS

Privredna komora Srbije omogućila je svojim članovima, svim privrednim subjektima besplatno izdavanje kvalifikovanih elektronskih sertifikata, pomoću kojih možete iz svoje kancelarije da podnesite PDV prijavu, proveravate finansijski rejting svojih preduzeća sa kojima saradujete, otklanjate ponudu i tražite, podnosite elektronsku deklaraciju, prijavu i otkazu zaposlenika.

Ova napredna, savremena i jedinstvena usluga Privredne komore Srbije omogućava preduzećima i poslovnim ljudima sigurno elektronsko poslovanje, smanjenje troškova, pojednostavljene procedure i povećanje efikasnosti u radu.

pkzca@pkcs.rs www.pkcs.rs/ca

У НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ www.pkcs.rs

ПРИВРЕДНА КОМОРА СРБИЈЕ

www.pkcs.rs
А НАЈБОЉЕМ ИНТЕРЕСУ СРПСКЕ ПРИВРЕДЕ

СРПСКА КОМОРА ПРИВРЕДЕ

Национални нафтни комитет Србије - WPC

Недељни преглед вести из света NEDELJA - Део издавачке делатности ННКС

Urednik: Dušan Daković

Informacije objavljene u ovom pregledu ne treba nužno tumačiti kao stav, ili opredeljenje NNKS prema temama kojima se bave